

Tisztelt Tehetséggondozási Tanács!

A Történelemtudományi Doktori Iskola Régészet Doktori Programjának harmadéves hallgatójaként én, Tatár Iringó kutatóúton vettem részt, amely az Erasmus+ rövid távú doktori mobilitás program keretei között valósult meg, a Tehetséggondozási Tanács támogatásával. 2025. március 11. és április 7. között a disszertációm elkészítéséhez kapcsolódó kutatótevékenységet folytattam Törökországban, ahol a Deutsches Archäologisches Institut isztambuli részlege fogadott.

Doktori disszertációm címe *„Kapuőrző oroszlánok a késő bronzkori és kora vaskori Szíriában és Anatóliában”*. Doktori dolgozatom középpontjában a késő bronzkori és vaskori Szíriában és Anatóliában fellelhető kapuőrző oroszlánok állnak. Amíg doktori dolgozatom tárgya időben, a történettudomány által húzott határvonalakkal élve a Kr. e. 1355 és a Kr. e. 608 közti évszázadokat, addig térben Északnyugat-Szíria, Délkelet-Törökország és KözépAnatólia vidékét fedi le. A kapuőrző oroszlánok olyan nagyszobrászati alkotások, amelyeken az oroszlán testét domborműként, az állat fejét körplasztiként formálták meg. Megnevezésével ellentétben nemcsak kapukban, hanem paloták, különböző adminisztrációs épületek és templomok bejáratában egyaránt elhelyezésre kerülhettek a tárgycsoport tagjai. A támadásra készen álló, egyik lábával előre lépő, vicsorító oroszlánszobrok apotropaikus védelmet biztosítottak. A korszak csúcsragadozójaként, az állatvilág uraként az oroszlánok a hatalom és az erő jelképei voltak, de fogalma egybefonódott a király személyével is. Célom a kapuőrző oroszlánokról rendelkezésre álló információk összegyűjtése, revíziója és kibővítése. Az oroszlánalakok ikonográfiai és stilisztikai szempontokon alapuló értelmezése. A kőfaragás látható nyomainak felmérése, a kőmegmunkálás folyamatának rekonstrukciója. A kapuőrző oroszlánok relatív kronológiájának felállítása, az egyes oroszlánábrázolások keltezésének pontosítása.

Az intézmény 1929-es megalakulása óta támogatja a régészeti és történelmi fókuszú kutatásokat Törökország területén. A kutatóintézet nevéhez számos nagyszabású ásatás kapcsolható, mint a nyugati partvidéken Pergamon, Milétos és Didyma, keleten Göbekli Tepe

és Boğazkale. A Deutsches Archäologisches Institut Istanbul folyamatosan bővülő, jelenleg legalább 72,000 könyvet és 200 tudományos folyóiratot számláló könyvtára a maga nemében az egyik legkiválóbb Törökországban. Bár Magyarországon van néhány, a közel-keleti régészetre összpontosító könyvtár, ezekben a gyűjteményekben rendszerint hiányosan van reprezentálva a kifejezetten anatóliai régészetet középpontjába állító szakirodalom. Kutatómunkámat igencsak előmozdította, hogy a Deutsches Archäologisches Institut Istanbulban helyben dolgozhattam fel a hazai könyvtárakból hiányzó publikációkat.

A kutatóút alatt leginkább kettő régészeti lelőhely szakirodalmára összpontosítottam. Az első hetekben az Anatóliai-fennsíkon található Havuzköy vaskori kapuőrző oroszlánjával foglalkoztam, amely faragástechnikai értelemben véve a tárgycsoport egyik legérdekesebb darabja. A kutatótevékenységem második szakaszában a Délkelet-Törökországban feltárt Sakçagözü nagyszobrászati alkotásaira koncentráltam. A vaskorban épített erődítmény, egyben palota díszítőelemei között kettő kapuőrző oroszlán ugyancsak felfedezhető. A képprogram különböző egységeinek egymáshoz való viszonyát, beépítésük sorrendjét és keltezési lehetőségeiket vizsgálva izgalmas következtetések levonására volt lehetőségem. Mindkettő lelőhely tanulmányozása olyan új információkat hordozott magában, amelyeket a doktori disszertációm fontos részeredményeiként tarthatok számon.

Mindemelett hasznos tapasztalatként szolgált, hogy egy nemzetközi környezetben, mint független kutató dolgozhattam a doktori dolgozatomon. A későbbi pályafutásom szempontjából fontos kapcsolatokat építettem ki a közel-keleti régészet egy prominens kutatóintézetével. Egy pályakezdő doktorandusznak, aki külföldön széles körben kutatott, itthon kevesek által vizsgált kutatási területen szeretne érvényesülni, hogy integrálódjon a nemzetközi tudományos közösségbe elengedhetetlen a szerteágazó kapcsolati háló építése. Annak ellenére, hogy a mobilitás hivatalos nyelve angol személyes motivációim sorában az sem volt elhanyagolható szempont, hogy a török nyelvtudásomat fejlesszem. Nem régóta ismerkedem a török nyelvvel, de török anyanyelvű közegben lehetőségem volt az eddig megszerzett tudást élőben gyakorolni.

Összegezve a leírtakat, a tanulmányi utam minden előzetes célkitűzésem tekintetében sikerrel zárult. Szeretném megköszönni a Tehetséggondozási Tanácsnak a pályázatom kedvező elbírálását és a megítélt támogatást.

Tisztelettel

Tatár Iringó

Budapest, 2025. 04. 07.

Tatár Iringó